

رشد اقتصادی در دولت رئیسی ۷ برابر دولت دوازدهم

گزارش

معاون اقتصادی بانک مرکزی با تأکید بر اینکه رشد اقتصادی کشورمان طی ۲ سال گذشته به‌طور متوسط ۴٫۲ درصد و این رقم در چهارسال منتهی به ۱۴۰۰ معادل ۶ دهم درصد بوده است گفت: بر این اساس، رشد اقتصادی کشور در دولت سیزدهم ۷ برابر دولت گذشته بوده است.

محمد شیریجیان تصریح کرد: از منظر اقتصادی و دیدگاه اقتصاددانان، اگر رشد سالانه اقتصادی کشوری طی ۲ سال متوالی بالای ۳ درصد باشد آن کشور از شرایط رکود اقتصادی خارج شده است. معاون اقتصادی بانک مرکزی همچنین با تأکید بر اینکه بر اساس برنامه کنترل نقدینگی بانک مرکزی طی ۲ سال و نیم گذشته، رشد نقدینگی به مقادیر هدف‌گذاری شده نزدیک شده است گفت: نرخ رشد نقدینگی از ۴۲٫۸ درصد هم‌راه ۱۴۰۰ با حدود ۱۵ درصد کاهش، در پایان تیرماه ۱۴۰۲ به ۲۷٫۵ درصد رسیده که سطوح ماهانه آن نیز همچنان نزولی است. وی افزود: معدود دوره‌هایی بوده

است که بانک مرکزی سیاست خود را مشخص و برای عموم تبیین کرده باشد، در دولت سیزدهم و مدیریت جدید بانک مرکزی، این بانک سیاست اقتصادی خود را مشخص و به اطلاع صاحب‌نظران رساند و به کمک آنها تکمیل کرد.

معاون اقتصادی بانک مرکزی گفت: سیاست بانک مرکزی سیاست تثبیت اقتصادی است و به‌عنوان سیاست متعارف در مدیریت اقتصاد کلان است و دلیل انتخاب این سیاست این است که در شرایطی که متغیرهای اقتصادی تلاطم‌های زیادی دارد حکمرانان اقتصادی و مقام سیاست‌گذار پولی سیاستی را اتخاذ می‌کند که این متغیرها را به ثبات برساند؛ به ثبات رساندن متغیرها موجب می‌شود بنگاه‌ها و فعالان اقتصادی نسبت به وضعیت اقتصادی پیش‌بینی‌پذیری داشته باشند. وی اظهارداشت: با توجه به اینکه طی این سال‌ها متغیرهای کلان اقتصادی تلاطم داشتند مثلاً متوسط رشد نرخ دلار در بازار غیررسمی طی چهار، پنج سال اخیر ۶۱ درصد بوده در دهه ۸۰ این رقم برابر ۲۰٫۷ درصد بوده است، متوسط رشد نقدینگی در ۴ سال اخیر ۳۳ درصد بود در حالی که این رقم در دهه‌های گذشته کمتر بوده است.

گزارش «ایران اقتصادی» از برخی مواضع رئیس سازمان برنامه و بودجه دولت روحانی که به دور از واقعیت بوده‌اند

نوبخت و آمارهای اشتباه

ارائه ناقص آمار رشد اقتصادی و تحلیل اشتباه در میزان انتشار اوراق از جمله خلاف‌گویی‌های تازه محمدباقر نوبخت بوده است

آمار

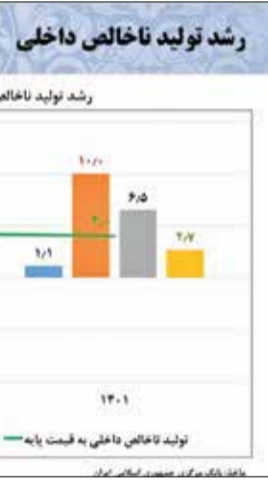
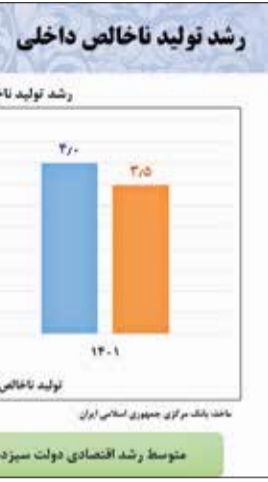
هرچه به ایام انتخابات مجلس شورای اسلامی نزدیک می‌شویم، گویا برخی چهره‌هایی که سال‌ها سکاندار مناصب مختلف در دولت روحانی بوده‌اند فعال‌تر می‌شوند تا نقشی در انتخابات سال جاری ایفا کنند؛ گویی این افراد روی ویژگی فراموشی ذهن مردم حساب ویژه‌ای باز کرده‌اند و تصور می‌کنند مواضع و عملکردشان که در طول ۸ سال دولت روحانی به ثبت رسیده، فراموش شده است.

یکی از این چهره‌ها محمدباقر نوبخت است که در طول هفته‌های اخیر در فضای توییتری خود فعال بوده و اظهاراتی راجع به موضوعات مختلف بیان کرده که یادآور خلاف‌گویی‌های وی در دوران ریاستش بر سازمان برنامه و بودجه دولت روحانی است. وی در روزهای اول فعالیت مجدد خود در فضای مجازی، گزاره‌هایی پیرامون میزان انتشار اوراق در دولت سیزدهم و مقایسه‌ای میان حجم انتشار اوراق در دولت سیزدهم و دولت روحانی انجام داد که تعجب بسیاری از کارشناسان اقتصادی را نسبت به این شیوه مقایسه برانگیزخت. محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه دولت روحانی در حالی تلاش کرد دولت سیزدهم را رکورددار فروش اوراق بدهی معرفی کند که طبق آمارها، ارزش حقیقی اوراق منتشر شده در سال ۹۹ معادل ۶۷۰۷ همت (هزار میلیارد تومان) و در سال ۱۴۰۱ معادل ۳۴۰ همت بوده؛ به بیان دیگر دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۱ معادل نصف سال ۹۹ اوراق مالی منتشر کرده است. نوبخت در تازه‌ترین خلاف‌گویی خود مطلبی در خصوص رشد اقتصادی گزیده‌ها از

سال‌های دولت روحانی منتشر نموده که گویی فراموش کرده در دولت روحانی میانگین رشد اقتصادی نزدیک به صفر درصد بوده است.

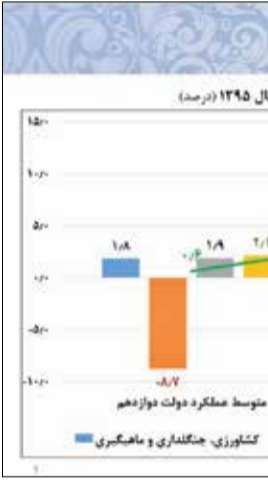
البته اشتباهات آماری نوبخت تنها به توثیت‌های اخیرش معطوف نمی‌شود و گاف‌های آماری رئیس سازمان برنامه و بودجه دولت روحانی بارها در دوره مسئولیتش هم تکرار شده بود. نوبخت در دوره مسئولیت خود اظهارات عجیبی نیز داشته است. به‌عنوان مثال محمدباقر نوبخت سال ۹۶ در گردهمایی دانشجویان و جوانان حزب اعتدال و توسعه با بیان اینکه رئیس‌جمهور در جلسه‌امروزش با وی، تأکید کرده که درباره افزایش نرخ ارز بسیار نگران است، گفته بود: آقای روحانی اصلاً و به هیچ عنوان افزایش نرخ ارز را برنمی‌تابد و از افزایش آن بسیار مکدر است. این اظهار تکرر روحانی از زبان نوبخت، زمانی است که در سال بعد نرخ ارز با جهش روبه‌رو شد و دولت در کنترل نرخ ارز ناتوان و عملکرد ضعیف تیم اقتصادی دولت روحانی کاملاً نمایان بود.

یا نمونه دیگری از خلاف‌گویی‌های نوبخت به موضوع افزایش قیمت بنزین بازمی‌گردد. زمانی که دولت در تدارک افزایش قیمت بنزین بود، دفتر سخنگوی دولت با انتشار اطلاعیه‌ای اعلام کرد: اظهارات منتسب به نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره قیمت بنزین در کمیسیون تلفیق مجلس صحت ندارد.
یا نوبخت در اظهارات دیگری در سال ۹۷ بیان کرده بود: در لایحه بودجه سال ۹۸ قیمت بنزین ۱۰۰۰ تومان دیده شده و برنامه‌ای برای افزایش قیمت حامل‌های انرژی نداریم. در حالی که مردم مشاهده کردند در آبان ۹۸ دولت به یکباره قیمت بنزین را افزایش داد و نوبخت خلاف تصمیم دولت رابه مردم اعلام کرده بود.

شیریجیان افزود: در مورد نرخ تورم نیز متوسط تورم در دهه ۸۰ برابر ۱۴٫۷ درصد بوده اما الان ۴۴ درصد است و این بیانگر این است که متغیرها در این سال‌ها تلاطم‌های زیادی دارند بنابراین سیاست تثبیت اقتصادی انتخاب شد. وی توضیح داد: یکی از الزامات سیاست تثبیت اقتصادی کنترل و مدیریت

نقدینگی و ارتقای ارزش افزایی نقدینگی در اقتصاد کشور است، متغیری که در میان‌مدت و بلندمدت بر تورم اثرگذار است نقدینگی است که رشد آن تناسبی با رشد واقعی اقتصاد ندارد و منجر به تقاضای کاذب و تورم می‌شود. معاون اقتصادی بانک مرکزی تأکید کرد: یکی از الزامات سیاست تثبیت اقتصادی

تنظیم‌گری و مدیریت بازار ارز است تا بازار ارز را تنظیم و به سمت بازار واقعی نزدیک کنیم تا تسویه براساس مقررات باشد نه قیمت‌گذاری کاذب. شیریجیان اضافه کرد: مؤلفه سوم بانک مرکزی برای تثبیت اقتصادی تقویت نظارت و اصلاح نظام بانکی و اصلاح انواع نارتازی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری است.

وی بیان کرد: مؤلفه چهارم بانک مرکزی برای تثبیت اقتصادی تنظیم مناسبات مالی میان دولت و سیستم بانکی است و مؤلفه پنجم بهبود انتظارات و گفت‌وآم عمومی است و اینکه سیاست‌های بانک مرکزی برای مردم تبیین شود به بهبود انتظارات کمک کند. معاون اقتصادی بانک مرکزی تأکید کرد: روح حاکم بر سیاست تثبیت اقتصادی، تقویت نظارت و تنظیم‌گری در بازار پول و ارز و تقویت اعتبار بانک مرکزی است.

وی درباره اقدامات بانک مرکزی برای کنترل ترانزنامه بانک‌ها، گفت: یکی از سیاست‌های جدی کنترل نقدینگی بانک مرکزی، کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها است و اثربخشی آن موجب شده رشد نقدینگی از ۴۸٫۲ به ۲۷٫۵ درصد برسد. شیریجیان اظهارداشت: یکی از عواملی که منجر به رشد نقدینگی بدون پشتوانه می‌شود رشد سمت راست ترانزنامه بانک‌ها است از جنس دارایی بی‌کیفیتی که جریان محو نقدینگی ندارد.

محدودیت پرداخت تسهیلات برای بانک‌های ناتراز

وی گفت: بانک مرکزی با توجه به شاخص‌های سلامت نظام بانکی سقف رشد ترانزنامه‌ای را برای هر بانک مشخص کرد و تقریباً اغلب بانک‌ها رعایت کردند و چهار تا پنج بانک رعایت نکرد که البته این به صورت دوره‌ای است و بانک مرکزی به صورت ماهیانه وضعیت سقف کنترل ترانزنامه را مشخص می‌کند و ارزیابی می‌شود و اگر تخلفی صورت بگیرد از طریق جریمه سپرده قانونی اعمال قانون می‌کنیم و اگر به حد مشخص تعریف شده رسید سیاست اصلاح می‌شود و این وضعیت به صورت دوره‌ای است.

معاون اقتصادی بانک مرکزی ادامه داد: در گذشته برای هر بانک عدد مشخصی به عنوان تراز بانکی اعلام می‌شد که درست

نبود با توجه به کیفیت نقدپذیری بانک‌ها آتالییز کردیم و سقف را برای هر بانک مشخص کردیم و اگر بانکی رعایت نکند ابزارهایی برای کنترل بیان می‌کنیم مثل معرفی مدیرعامل به هیأت انتظامی بانک‌ها، محدودیت در سامانه سمات برای پرداخت تسهیلات، محدودیت جدی برای پرداخت تسهیلات به اشخاص مرتبط است. وی اظهارداشت: بانک‌هایی که ناترازی نقدینگی و اضافه برداشت دارند و وارد فرایند اصلاح شدند با اعمال ممنوعیت برای پرداخت تسهیلات و پذیرش تعهدات شرکت‌های تابعه و اشخاص مرتبط مواجه می‌شوند. شیریجیان گفت: اغلب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که ناترازی نقدینگی دارند، عمدتاً این ناترازی از جنس ناترازی ترانزنامه‌ای نیست بلکه بانک‌ها دارایی منجمد دارند و ورشکسته نیستند.

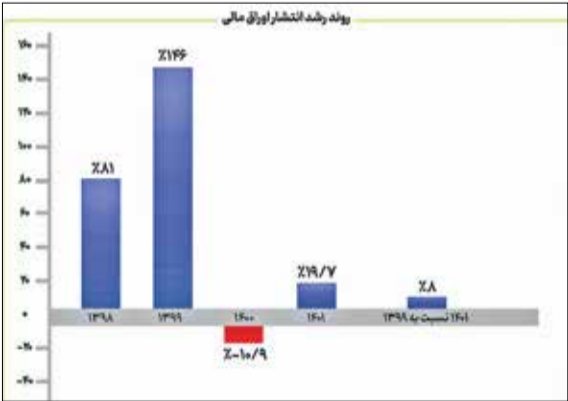
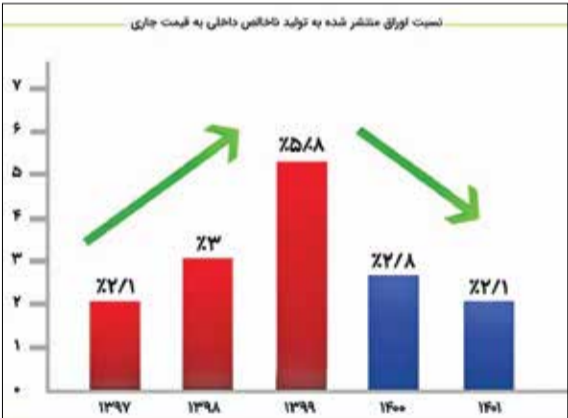
مدیریت حساب واحد خزانه

سیاست کنترل نقدینگی

وی ادامه داد: یکی از سیاست‌های بانک مرکزی برای کنترل نقدینگی که با کمک دولت انجام شد مدیریت حساب واحد خزانه است از سه‌هزار دستگاه سال ۱۳۹۹ هم‌اکنون ۲۸۰۰ دستگاه و حدود ۲۱ هزار و ۷۰۰ حساب نزد بانک مرکزی متمرکز شده است.

تحقق تورم ۳۰ درصد در سال گذشته

شیریجیان با بیان اینکه انتظار داریم تورم نقطه به نقطه به کانال ۳۰درصد برسد، گفت: در عین حال که کنترل نقدینگی داشتیم در سال ۱۴۰۱ هدف‌گذاری ۳۰ درصد بود به ۳۱٫۱ درصد رسیدیم در همین سال رشد تسهیلات ۴۵٫۲ درصد بود و رشد مانده تسهیلات ۳۷٫۴ درصد بوده است.

بوده است؛ یعنی همان صفری که رئیس‌جمهور به آن اشاره کرده بود.

عجیب است که نوبخت باوجود اینکه بارها از دهه ۹۰ به‌عنوان دهه از دست رفته اقتصاد ایران یاد شده و اذعان شده رشد اقتصادی سالانه در این دوره بسیار اندک و نزدیک به صفر بوده است، به استناد برخی سال‌ها، سعی در تغییر نتیجه عملکرد اقتصادی دولت مطبوع خود داشته است.

به نظرمی‌رسد با نزدیک شدن به انتخابات مجلس، کاندیداها به هر ترفندی متوسل می‌شوند تا توجه افکار عمومی را از عملکرد دهه ۹۰ که از سوی رهبر انقلاب به‌عنوان دهه از دست رفته اقتصاد ایران معرفی شده، منحرف کنند؛ خواه با «دست‌چین کردن» آمار رسمی، خواه با نادیده گرفتن اصول اولیه علم اقتصاد!

رشد اقتصادی در دولت روحانی مثبت بوده است.

در صورتی که قضاوت در مورد عملکرد هر دولتی صرفاً معطوف به سال‌های مثبت یا حتی منفی نیست، بلکه باید میانگین عملکرد مد نظر قرار بگیرد. نمی‌توان با آمار فصل پایانی دولت خود یا سال پایانی نتیجه گرفت که عملکرد در زمینه رشد اقتصادی خوب بوده است. آنچه روند را مشخص می‌کند، عملکرد یک دوره ۸ ساله است. این اقدام نوبخت را می‌توان یکی از مصادیق شکنجه آماری دانست.

آمار دست‌چین نوبخت از رشد اقتصادی در حالی است که براساس گزارش رسمی و آمارهای نهایی شده بانک مرکزی، میانگین رشد اقتصادی در ۸ سال دولت یازدهم و دوازدهم حدود یک درصد و در چهارسال دولت دوازدهم، ۰٫۵ درصد

ابتدایی، اعداد را با یکدیگر جمع زده و آنها را با عملکرد دولت سیزدهم مقایسه کرده بود. در صورتی که اولین آموزه دانشجویان رشته اقتصاد این است که برای مقایسه متغیرها در طول زمان، نباید از ارزش اسمی آنها استفاده کرد.

همان‌طور که ارزش ۱۰۰۰ تومان در سال ۱۳۹۹ با ارزش ۱۰۰۰ تومان در سال ۱۴۰۱ برابر نیست، ارزش ریالی اوراق منتشر شده در طول چند سال نیز به روش ابتدایی یعنی صرفاً مقایسه کمی دو عدد، قابل قیاس نیست. برای مقایسه این متغیرها، از شاخص‌ها و نسبت‌هایی استفاده می‌شود که مهم‌ترین آنها «نسبت اوراق بدهی به GDP» و «تعدیل ارزش ریالی اوراق با شاخص‌های قیمت» است.

اما حتی اگر به صورت اسمی هم آمار فروش اوراق بدهی دولت قبل و دولت فعلی را مقایسه می‌کردیم، باز هم به‌ضوح مشخص بود که فروش اوراق بدهی دولت در سیزدهم بسیار کمتر از دولت قبل بوده است و علاوه بر آن ، رشد فروش اوراق بدهی که در دولت تدبیر و امید روندی پشدت صعودی داشت، کاهش قابل توجهی پیدا کرده است. جالب اینکه بخش عمده اوراقی که دولت سیزدهم منتشر کرد بابت بازپرداخت تومان اوراق توسط دولت بود. در مقایسه آمار و ارقام را تعجب برانگیز خوانده بودند؛ حتی یکی از معروف‌ترین کارشناسان اقتصادی کشور، ایراداتی به مدرک تحصیلی رئیس اسبق سازمان برنامه و بودجه وارد کرد.

اما نوبخت در توثیت خود دچار چه اشتباهی شد؟

در کمال تعجب، محمدباقر نوبخت که زمانی سکان سازمان برنامه و بودجه را در دست داشت، برای مقایسه انتشار اوراق بدهی، از ارزش اسمی آنها استفاده کرده بود. در واقع وی به‌صورت کاملاً